

1000 DINGEN DOEN IN NEDERLAND

Jeroen van der Spek

KOSM • S

HERZIENE EDITIE • HERZIENE EDITIE • HERZIENE EDITIE
+50.000
verkocht

1000
DINGEN
DOEN
IN NEDERLAND

Jeroen van der Spek

KOSM • S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

KOSM • S

www.kosmosuitgevers.nl

Vierentwintigste druk, 2022

© Tekst: Jeroen van der Spek en Kosmos Uitgevers

Utrecht/Antwerpen

Alle rechten voorbehouden

Vormgeving: Annelies Dollekamp (Zilverstermedia)

ISBN 978 90 215 9068 4

ISBN e-book 978 90 215 9069 1

NUR 500

Hoewel de grootst mogelijke zorg is besteed aan de samenstelling van deze gids kan de uitgever geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die het gevolg is van fouten, nalatigheid of verandering in details in deze uitgave, en voor de gevolgen van het afgaan op de verstrekte informatie. Wij zijn onze lezers dankbaar wanneer zij eventueel geconstateerde fouten willen melden. Uw opmerkingen kunt u – zonder postzegel – zenden aan:

Kosmos Uitgevers

t.a.v. redactie Reizen en Vrije tijd

Postbus 13288

3507 LG Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Kosmos Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

INHOUD

NOORD

GRONINGEN

FRIESLAND

DRENTHE

MIDDEN

OVERIJSSEL

FLEVOLAND

GELDERLAND

WEST

UTRECHT

NOORD-HOLLAND

ZUID-HOLLAND

ZUID

ZEELAND

NOORD-BRABANT

LIMBURG

6	10X STRANDPAVILJOENS	19
26	10X OPVALLENDE GEBOUWEN	45
50	10X SPIRITUELE PLAATSEN	71
	10X BIJZONDERE RONDVAARTEN	97
	10X FILMLOCATIES	123
64	10X DE BEKENDSTE BERGEN	
84	VAN NEDERLAND	151
98	10X TYPISCH HOLLANDS	171
	10X MUSEUMCAFÉS	193
130	10X VUURTORENS	217
146	10X NATUURGEBIEDEN	243
198	10X DE LEUKSTE WINKELSTRATEN	271
	10X DE MOOISTE TERRASSEN	293
244		
262	ADRESSENREGISTER	306
284	FOTOVERANTWOORDING	320

001 KABELBAANTJE

DAL VAN DE RUITEN AA

Dertig jaar geleden was de Ruiten Aa zo recht als een liniaal. Maar sinds het begin van deze eeuw mag het riviertje weer slingeren en kronkelen, en geldt het beekdal als een van de mooiste van Europa. Een wandeling langs de stroom voert je langs ooievaarsnesten, een plaats voor middeleeuwse heksenverbrandingen (De Griezelsbaarg) en een van de oudste

bossen van Nederland, het Liefstingsbroek. Ter hoogte van Ter Apel kun je zelfs oversteken met het eerste hand-aangedreven kabelbaantje van Nederland: een 'attractie' uit de prehistorie van binnenlands toerisme.

[HTTPS://WWW.NATUURMONUMENTEN.NL/
NATUURGEBIEDEN/DAL-VAN-DE-RUITEN-AA](https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/dal-van-de-ruitens-aa)

002 MINIATUUR NOORDEN

LEGIOMUSEUM

Een haarscherp oog voor detail, eindeloos veel geduld en tienduizenden legosteentjes. Dat zijn de belangrijkste pijlers van het Legio-museum in Grootegast. In het museum, ondergebracht in het voormalige hoofdkantoor van Lego Nederland, kunnen bezoekers niet alleen zelf met lego aan de slag, maar staat ook een miniatuurstad met bekende gebouwen uit de drie noordelijke provincies. Zoals het Eise Eisinga-planetarium, NS Station Groningen en vuurtoren de Brandaris. Als je goed kijkt, zie je zelfs een legoversie van het oorlogsmonument in Grijpskerk.

0594 – 74 56 05 WWW.MUSEUMPLEINGROOTEGAST.NL/LEGIO-MUSEUM/

003 WC-KUNST

MOOISTE TOILET VAN NEDERLAND

Het gaat wat ver om bij wijze van sightseeing een bezoek te brengen aan een toilet. Maar voor het 'gemak' aan de Kleine der Aa in de stad Groningen kun je gerust een uitzondering maken. Fotograaf Erwin Olaf en architect Rem Koolhaas tekenden voor het mooiste openbare toilet van Nederland. De twee gebogen wanden van het matglazen gebouwtje vormen samen het yin- en yangteken. De fotocollage op de wanden verbeeldt de strijd der seksen.

004 HUWEN EN EXTRAHEREN

HOOGHOUDT

De Groninger distilleerderij Hooghoudt staat al sinds 1888 bekend om zijn oude klare's en dubbele graanjenever. Tijdens een rondleiding of proeverij ontdek je stap voor stap hoe jenever, kruidenbitters en likeuren op smaak komen. Je ontrafelt de geheimen van lageren, distilleren, huwen en extraheren en kijkt rond in de 'familiehuiskamer' op de distilleerderij, een paar jaar geleden door interieurbureau JANN voorzien van een nieuw 'antiek' interieur.

WWW.HOOGHOUDT.NL

005 BOURTANGE

BACK TO 1742

Het plaatsje Bourtange had de 'pech' dat het strategisch lag: net op de plaats waar de Spaanse legers tussen de moerassen door richting Groningen trokken. Om de verbindinglijnen van 'de vijand' af te snijden gaf Willem van Oranje in 1580 opdracht om een fort aan te leggen. In de daaropvolgende eeuwen groeide Bourtange uit tot een zeer succesvolle vesting: het vestingstadje werd nooit ingenomen. Tijdens een bezoek aan Bourtange reis je terug naar het jaar 1742. Je maakt kennis met soldatenbarakken en indrukwekkende wallen, loopt langs het kruitmagazijn, de kapiteinswoning en de synagoge en tuurt langs de loop van een oud kanon of de vijand in aantocht is. In de zomermaanden kun je zelfs een exercitie-peloton met spiesdragers tegen het lijf lopen. Mocht je tijd, zin en geld hebben: vanuit de lucht is de stervorm van de vesting prachtig te zien.

0599 – 35 46 00 WWW.BOURTANGE.NL

JE TUURT LANGS DE
LOOP VAN EEN OUD
KANON OF DE VIJAND
IN AANTOCHT IS

423 KERKEN MET MICHELINSTER HET GROOTSTE MUSEUM VAN NEDERLAND

Op het eerste gezicht hebben de Sint-Hippolytuskerk in Middelstum en de Sint-Jan in Gouda niet veel met elkaar gemeen. Toch maken ze allebei deel uit van het Grootste Museum van Nederland. Het museum, een initiatief van Museum Catharijneconvent, vestigt de aandacht op de schitterende kerkinterieurs van zestien kerken die stuk voor stuk een 'Michelinster'

verdienen. Bewonder de enorme bronzen lichtkroon in de grote sjoel van de synagoge in Enschede, ga op zoek naar het fraaie houtsnijwerk in de Petruskerk van Pieterburen en vergeet niet om een audiotour te maken langs de verborgen schatten van de Utrechtse Domkerk.

WWW.GROOTSTEMUSEUM.NL

424 TRAINSPOTTING

SPOORWEGMUSEUM

Imposante locomotieven uit de jaren twintig van de vorige eeuw, exotische wagons van de Oriënt Express en prehistorische boemeltjes: in het Nederlands Spoorwegmuseum in Utrecht trekt de geschiedenis van de spoorwegen in sneltreinvaart voorbij. Je reist terug naar 1839 voor een avontuur in een mijnschacht, en je neemt, samen met verteller Rutger Hauer, plaats in De Vuurproef, een spectaculaire rit door twee eeuwen spoorgeschiedenis.

030 - 230 62 06 WWW.SPOORWEGMUSEUM.NL

—

425 OOGSTRELEND

EYE HOTEL

Het Utrechtse designhotel Eye Hotel heeft niet alleen *eye for detail*, maar heeft ook oog voor de wereld van het zien. Het voormalige Ooglijdersgasthuis, ooit het werkterrein van de beroemde hoogleraar Franciscus Cornelis Donders, werd omgetoverd tot een hip boetiekhotel waar je je ogen uitkijkt. Brillen, oogtesten en leesplankjes zorgen voor een voortdurende knipoog naar het oogheelkundige verleden.

030 - 303 63 03 WWW.EYEHOTEL.NL

—

426 ZITTING GEOPEND

DE RECHTBANK

Tegenwoordig komen bezoekers er vrijwillig. Maar lange tijd was De Rechtbank de een-na-laatste plaats waar je in Utrecht 'te gast' wilde zijn. De ontmoetingsplek voor rechters en veroordeelden, in 2005 nog het decor van een film over verzetsheld Wim Eggink, veranderde in een sfeervol restaurant met een van de beste terrassen van Utrecht. Elke tweede vrijdag van de maand kun je in de Vrouwe Justitia-zaal terecht voor de befaamde Borrel030: dé vrijdagmiddagborrel van Utrecht.

030 - 233 00 30 WWW.DERECHTBANK.COM // [HTTPS://BORREL030.NL](https://borrel030.nl)

—

427 DICHT BIJ DE ZON

STERRENWACHT SONNENBORGH

Het middeleeuwse Utrecht was omringd door stadswallen, waarop zich zogeheten bolwerken bevonden. In het langgerekte plantsoen langs de singels is nog mooi te zien hoe de stadswallen liepen. Tuinarchitect Zocher, bekend van het Amsterdamse Vondelpark, nam stukjes van de oude muur op in de glooiingen van het plantsoen. Op de restanten van een bolwerk werd in 1853 de sterrenwacht Sonnenborgh gebouwd. In de sterrenwacht, tegenwoordig ook een museum, kun je een kijkje nemen achter de metersdikke muren van het 16e-eeuwse bastion. Je stelt de telescoop scherp op Saturnus, verdwijnt in een zwart gat of lanceert een zelfgebouwde raket: een fascinerende reis door tijd en ruimte.

030 - 820 14 20 WWW.SONNENBORGH.NL

—

428 VAREN, GIEREN, BRULLEN...

DE LACHBOOT

Normaal gesproken werkt een paar uurtjes varen niet op je lachspieren. Maar tijdens een vaartocht op de Lachboot krijg je geheid kramp in je kaken – ook als daar helemaal geen reden voor is! Een professionele lachkapitein laat je tijdens een workshop ervaren hoe bevrijdend lachen kan zijn. Een hilarische vaartocht vol ontspanning en inspanning.

085 - 060 70 11 WWW.LACHBOOT.NL

—

429 AFTERWALK

EETHUYS-CAFÉ DE GENERAAL

Fantastisch gelegen restaurant en een ideaal vertrekpunt voor een wandeling door de landgoederen en bossen rond Baarn. Ook uitermate geschikt voor de 'afterwalk'.

035 - 542 17 84 WWW.DEGENERAAL.NL

—

761 SPOEDCURSUS ANATOMIE CORPUS EXPERIENCE

Een reis maken door het menselijk lichaam: het is de ultieme droom van veel kinderen, wetenschappers en kunstenaars. En het hoeft niet meer bij een droom te blijven. De Corpus Experience voert je door alle zones van het menselijk lichaam. Je stapt binnen in een bizar bouwwerk in de vorm

van een reusachtige mensfiguur en maakt een ontdekkingsreis van knieën naar hersenpan. Ontdek waarom je niet kunt niezen met je ogen open, waarom baby's zonder knieschijven worden geboren en waarom iedereen een unieke tong heeft. 071 - 751 02 00 [HTTPS://CORPUSEXPERIENCE.NL](https://corpusexperience.nl)

762 POPULAIR DESIGN

MUSEUM DE VOORDE

Museum de Voorde vertelt het verhaal van zeventien miljoen Nederlanders. Je ziet hoe 'nieuwkomers' in een groeikern als Zoetermeer hun eigen verhaal en cultuur meebrengen en ontdekt dat burens van verschillende afkomst vaak veel meer met elkaar gemeen hebben dan ze denken. Ten slotte zie je de grote ontwikkelingen in de wereld weerspiegeld in de gebruiksvoorwerpen van de Collectie Populair Design: van de uitlekstandaard uit de jaren vijftig – bedoeld om de laatste druppel uit de yoghurtfles te halen – tot de iPhone 3G uit 2008, de definitieve doorbraak naar het mobieltjestijdperk.

079 - 316 47 35 [HTTPS://MUSEUMDEVOORDE.NL](https://museumdevoorde.nl)

763 KLOMPENSTRIKE

BOERENBOWLEN

De bowlingbaan is afgezet met bielzen en strobalen, de bal ziet eruit als een pompoen en de kegels zijn boerenklompen die op hun punt zijn neergezet. Welkom bij de plattelandsvaariant op het oude kegelen: boerenbowlen. Lekker in de openlucht, met de geur van het platteland in je neus. Strike!

06 - 51 27 28 08 [WWW.JEUDEBOER.NL](http://www.jeudeboer.nl)

764 CULINAIRE DWARSHEID

TRAMMMHUYS

Het Trammmhuys heeft wat je noemt een onalledaagse keuken. De keukenbrigade vertoont zijn kookkunsten in een afgedankte tram die midden in het restaurant staat. Gastheer Bobby van Galen en sterrenkok Pierre Wind legden de hand op een uitgerangeerde tram en verbouwden het voertuig tot een open keuken waar je terecht kan voor een Menu à la table, met conducteurshapjes en minimaal vijf aan tafel afgemaakte gerechten. Of een Menu Invention, een avondvullend eetfestijn waarbij je bent overgeleverd aan de culinaire dwarsheid van chef-kok Pierre Wind.

070 - 406 74 22 [WWW.TRAMMMHUYS.NL](http://www.trammmhuys.nl)

765 HUGO'S BOEKENKIST

VESTINGDRIEHOEK

Op één dag drie provincies bezoeken, 600 jaar geschiedenis beleven én drie rivieren bevaren: een bezoek aan de Vesting3hoek opent ongekende perspectieven. Je start in Gorinchem, waar je over de vestingwallen wandelt en uitkijkt over het schitterende rivierenlandschap. Daarna steek je per veerpont over naar Slot Loevestein. Het slot gold ooit als de best beveiligde gevangenis van Nederland. Tot Hugo de Groot op Houdini-achtige wijze wist te ontsnappen: de rechtsgeleerde verliet het kasteel per boekenkist. Vanaf Loevestein vaar je met een klein pontje of met een watertaxi naar Woudrichem of Fort Vuren. Schitterende panden, fraaie gevelstenen en de Gevangenpoort voeren je zeshonderd jaar terug in de tijd.

[HTTPS://NIEUEHOLLANDEWATERLINIE.NL/CAT-FORTEN/TOPOLOCATIES/VESTINGDRIEHOEK/](https://nieuehollandsewaterlinie.nl/cat-forten/toplocaties/vestingdriehoek/)

HET SLOT GOLD OOIT ALS
DE BEST BEVEILIGDE
GEVANGENIS VAN
NEDERLAND

766 DINOSAUR EGGS

DUTCH PINBALL MUSEUM

Ooit beschikte elk zichzelf respecterend café over een flipperkast, en had iedere kroeg zijn lokale *pinball wizzard*: een flipperkastheld die alle trucs kende om vrije spelen en extra ballen te versieren, zonder de kast op tilt te laten slaan. In het Dutch Pinball Museum in Rotterdam reis je terug naar de tijd van stuiterende ballen, hellingbanen en actieve bumpers. Je leeft je uit op klassiekers als Haunted House, Dinosaur Eggs en Dolly Parton, maar laat je niet verleiden tot een duel met museumbaas Gerard van de Sanden: je verliest gegarandeerd.

[WWW.DUTCHPINBALLMUSEUM.COM](http://www.dutchpinballmuseum.com)

825 GEEN STRAF GEVANGENTOREN SUITE

Wie in de zeventiende eeuw vanaf de haventoren in Vlissingen over de Westerschelde uitkeek, had iets niet goed gedaan. De grimmige, bakstenen toren fungeerde lange tijd als stadsgevangenis. Waar ooit gauwdieven en beurssnijders hun zonden overdachten, kun je nu overnachten met uitzicht op een van de drukst bevaren zeeroutes van Nederland. Als je wilt kun je zelfs buiten op de oude kantelen rondom de torenspits lopen: een voorrecht waar veel vroegere gevangenen een moord voor zouden hebben gedaan..

0118 - 41 14 41 [HTTPS://GEVANGENTORENSUITE.NL](https://gevangentorensuite.nl)

JE KUNT ZELFS OP
DE OUDE KANTELEN
RONDLOPEN

826 SLAPEN OP HET STRAND STRANDHUISJES NOLLESTRAND

De boulevard van Vlissingen heeft twee gezichten. Het grootste deel oogt nogal stedelijk, met hoge flatgebouwen en enorme containerschepen. Dat verandert als je de stad in westelijke richting uit loopt en terechtkomt bij het Nollestrand. Op dit idyllische zandstrand, met zijn kleurrijke houten strandhuisjes, mag je iets doen wat in de meeste Nederlandse kustgemeentes inmiddels uit den boze is: overnachten. De huisjes, geopend van eind maart tot eind september, zijn ver genoeg van het stadshart om het echte strandgevoel te cultiveren. Even verderop, tussen Vlissingen en Westkapelle, kun je zelfs neerstrijken op de enige zuidstranden die Nederland rijk is.

0118 - 47 03 86 WWW.SLAAPSTRANDHUISJE.NL

849 UITWAAIEN!

ORKAANMACHINE

Uitwaaien aan de kust – het is bijna een cliché, maar een goede zeebries kán heel verkwikkend uitpakken. Zelfs een orkaan is op zijn tijd wel eens lekker. Als je niet bang bent voor windkracht 12 of meer en je wilt weten hoe het is om jezelf in een bulderende zuidwester staande te houden, moet je een keer naar de orkaanmachine van Neeltje Jans. Je stapt binnen in een kunstmatige tunnel waar een turbinewind met snelheden van ruim 120 kilometer per uur op je inbeukt. Voordat je aan 12 beaufort wordt blootgesteld, krijg je een dreigend filmpje te zien, waarop de wind telkens in kracht toeneemt en ook de bijbehorende beelden steeds dramatischer worden: van omgeslagen veerboten tot caravans die over het asfalt schuiven. Na afloop van het filmpje krijg je een stofbril op en mag je de echte windtunnel in. Goed vasthouden en uitwaaien maar.

0111 – 65 56 55 WWW.NEELTJEJANS.NL

850 MONNIKENWERK

PANORAMA WALCHEREN

Het landschapspanorama is een bijna vergeten genre in de schilderkunst. Maar in Walcheren realiseerde artistiek leider Jo Dumon Tak met een groep medeschilders de Zeeuwse tegenhanger van het beroemde Panorama Mesdag. Panorama Walcheren is een totaalvoorstelling die bezoekers langs verschillende interessante plekken op het eiland voert: van de vissershaven van Vlissingen tot het Badpaviljoen in Domburg. In de Machinefabriek op het terrein van de vroegere scheepswerf De Schelde.

06 – 57 71 75 88 WWW.PANORAMAWALCHEREN.NL

851 FLY INTO THE WATER!

WATERJUMP BROUWERSDAM

Duiken en zwemmen in het Grevelingenmeer is 's zomers een populair tijdverdrijf. Maar sinds kort kun je op een heel spectaculaire manier in het meer plonzen: vanaf de nieuwe, acht meter hoge Waterjump. De 25 meter lange schans telt drie glijbanen, waar je vanaf verschillende hoogtes een sprong kunt wagen: op een matje, in een band, of gewoon in je wetsuit...

0111 – 67 14 80 WWW.BROUWERSDAM.NL

852 TRAININGSRITJE

JAN RAAS WIELERROUTE

Hij werd in 1979 wereldkampioen op de weg en won de Amstel Gold Race zo vaak dat hij de bijnaam *Amstel Gold Raas* kreeg. Jan Raas is een levende wielertegende. Tijdens de Jan Raas Wielerroute fiets je in het spoor van de Nederlandse klassiekerkoning. Je peddelt door Raas' geboorteplaats Heinkensand, stoempt door de Zak van Zuid-Beveland – een van de oudste polderlandschappen van Nederland – en trotseert buitendijks de wind langs de Westerschelde. Een oer-Hollands trainingsritje van ruim honderd kilometer.

WWW.ZEELAND.COM/NL-NL/VISIT/2189_NL/JAN-RAAS-WIELERROUTE-101-KM

993 IMITATIEROBOT

DISCOVERY MUSEUM

Vanuit ruimtevaartperspectief naar de aarde kijken, shoppen in de supermarkt van de toekomst of op bezoek gaan bij een robot die gezichtsuitdrukkingen imiteert. In het Discovery Museum kom je alles te weten over onze aarde, wetenschap, techniek en ontwerp. Je

vliegt in een mijnkarretje door de tijd, bekijkt ouderwetse huishoudelijke apparaten in de Schatkamer of steekt zelf je handen uit je mouwen tijdens de doe-expositie Stad in de Steigers.

045 - 567 08 09 WWW.DISCOVERYMUSEUM.NL

- blz. 6 Kabelbaan Ter Apel: Marieke Kijk in de Vegte, www.mariekekijkt.nl
 blz. 8 Landgoed Fraeylemaborg: Marketing Groningen
 blz. 10 Sterrenuutkijkpost Achter de Zwartens: Stella Dekker/Marketing Groningen
 blz. 17 De Kiekkaaeste: Jeroen van der Spek
 blz. 20 DOT: Marketing Groningen
 blz. 24 * Roegwold: Marketing Groningen
 blz. 28 Uitkijkstoelen Nieuw Stroomland: Jeroen van der Spek
 blz. 29 Love van Jaume Plensa: Dinand van der Wal
 blz. 30 OnderWaterSafari: Natuurmuseum Fryslân
 blz. 31 Vuurtoren Harlingen
 blz. 32 Landhuis Uniastate: Jeroen van der Spek
 blz. 38/39 Afsluitdijk: Theo de Witte/Visit Friesland
 blz. 42 Studio Roosegaarde
 blz. 44 Huisjeshotel: Jeroen van der Spek
 blz. 49 Dijk van een Wijf: Jeroen van der Spek
 blz. 50 Uitkijktoren Ruiner schaapskooi: Jeroen van der Spek
 blz. 52 Kasteel Coevorden: Jeroen van der Spek
 blz. 56 Andreas Koidl
 blz. 60 Uitkijktoren De Onlanden: Jeroen van der Spek
 blz. 63 Col du VAM: Jeroen van der Spek
 blz. 64 Museum No Hero
 blz. 67 Vliegbasis Twenthe: Jeroen van der Spek
 blz. 68 Giethoorn (Weerribben en Wieden): MarketingOost Beeldbank
 blz. 70 Dorien Koppenberg Fotografie
 blz. 73 Hello Sailor!: Jeroen van der Spek
 blz. 76 Museum de Fundatie, foto Pedro Sluiter
 blz. 78b VVV Kampen Zwolle Overijsels Vechtdal
 blz. 80 Wikimedia Commons, by Bert Verhoeff/Anefo
 blz. 81 Annelies Dollekamp
 blz. 84 Pannenkoekenhuis Hans en Grietje: Jeroen van der Spek
 blz. 89 Kunstpaviljoen Almere: Studio-Ossidiana
 blz. 90 Kabelbaan Floriade: Floriade Expo 2022
 blz. 95 Exposure: Jeroen van der Spek
 blz. 98 Shall We Dance: Jeroen van der Spek
 blz. 103 Zandverhalen
 blz. 104 Silo Art Tour Achterhoek: Rosalie de Graaf/Stichting Achterhoek Toerisme
 blz. 105 Het gezicht van Nijmegen: Jeroen van der Spek
 blz. 109 Meegaan met je tijd: Collectie Marius van Dokkum Museum
 blz. 111 Met dank aan Fotowerkgroep Vrienden Van De Hoge Veluwe
 blz. 112 Burgers' Zoo
 blz. 114 Waterval van Loenen: Jeroen van der Spek
 blz. 114b Annelies Dollekamp
 blz. 117 Wikimedia Commons by Natashabelarus - Own work, CC BY-SA 4.0,
 blz. 122 Jutka Rona
 blz. 124 Kooi-met-geen-poema-erin: Jeroen van der Spek
 blz. 127 Eusebius Experience: Erik Vos - Het Lab
 blz. 128 Dijk van een Wijf: Jeroen van der Spek
 blz. 129 Agrarisch Cultuurgood
 blz. 130 Ufo: Jeroen van der Spek
 blz. 132 Het grootste museum van Nederland
 blz. 134 Thermen Soesterberg
 blz. 136 Key West Beachhouse: Jeroen van der Spek
 blz. 141 Pyramide van Austerlitz: Jeroen van der Spek
 blz. 144 Stadhuis Nieuwegein: Jeroen van der Spek
 blz. 150 Rutger Burgers
 blz. 153 De Stolp: Jeroen van der Spek
 blz. 154 Rijksmuseum 2014, foto John Lewis Marshall
 blz. 155b Alice Roegholt
 blz. 156 Les Pisseurs d'Amsterdam: Jeroen van der Spek
 blz. 160 Costa Hollanda: Jeroen van der Spek
 blz. 166a De Python: Jeroen van der Spek
 blz. 167 Paard van Marken: Jeroen van der Spek
 blz. 174 Nxt Museum Dimensional Sampling #1 by Yuxi Cao (James): NXT/Peter Tijhuis
 blz. 176b R. Korthof
 blz. 179 Hortus Botanicus, Wikimedia Commons by Zxempire - Own work, CC BY-SA 3.0
 blz. 179b REM-eiland: Jeroen van der Spek
 blz. 182 Kissing Couple XXXL: Jeroen van der Spek
 blz. 183 Street Art Today: Jeroen van der Spek
 blz. 187 Domestikator (Basecamp IJmuiden): Jeroen van der Spek
 blz. 189 Klimmuur Spaarnwoude: Jeroen van der Spek
 blz. 190 De Autoprikker: Jeroen van der Spek
 blz. 195 Body Worlds
 blz. 196 Uitkijktoren Papenberg: Jeroen van der Spek
 blz. 198 Vogelobservatorium Tij: Jeroen van der Spek
 blz. 203 Markthal, foto Ossip van Duivenbode
 blz. 204 Depot Boijmans Van Beuningen: Ossip van Duivenbode
 blz. 206 Skybar SnowWorld: Jeroen van der Spek
 blz. 209 Wikimedia Commons, by Bic - Own work, CC BY-SA 4.0
 blz. 216 ANP
 blz. 224 De Bospoldervos: Jeroen van der Spek
 blz. 226 Erasmusbrug: Jeroen van der Spek
 blz. 231 Paal 83: Jeroen van der Spek
 blz. 232 Aloha Bar, foto Sophia van den Hoek
 blz. 235 Beverbrug de Grote Zaag: Jeroen van der Spek
 blz. 238 Museum Voorlinden
 blz. 244 Sjakie's Chocolademuseum
 blz. 249 Bizarium
 blz. 252 Snorkelsafari Oosterschelde: Beeldbank Provincie Zeeland, gemeente Kapelle
 blz. 254 Strandhuisjes Nollestrand: Jeroen van der Spek
 blz. 256 Lockheed Starfighter: Jeroen van der Spek
 blz. 261 Deltapark Neeltje Jans
 blz. 262 De Nieuwe Herdgang: Jeroen van der Spek
 blz. 265 Tramkade Den Bosch: Jeroen van der Spek
 blz. 266 De Melkfabriek: Jeroen van der Spek
 blz. 276 Uitkijktoren Pompejus: Jeroen van der Spek
 blz. 277 Shelter (Kapellenbaan): Jeroen van der Spek
 blz. 281 Area51 skatepark, skater: Szymon Stachon, foto: Nicola Debernardi
 blz. 286 Odapark: Jeroen van der Spek
 blz. 288 Wikimedia Commons by Rehgina - Own work, CC BY-SA 4.0
 blz. 290 Thorn: Jeroen van der Spek
 blz. 291 Maasroute: Jeroen van der Spek
 blz. 292 Restaurant De Fuik
 blz. 294 Mind Mystery: Jeroen van der Spek
 blz. 302 Imitatiebot: Discovery Museum
 blz. 305 ENCI-groeve: Jeroen van der Spek

Een fietstocht door het museum maken, de nacht doorbrengen in een kartonnen huis of de code kraken van de onderwater-escaperoom: 1000 dingen doen in Nederland wijst je de weg naar de origineelste uitjes van ons land.

**KOS
MOS**

NUR 500
Kosmos Uitgevers,
Utrecht / Antwerpen

In deze veelgeprezen inspiratiegids vind je niet alleen honderden adressen voor een dagje uit, maar ook bijzondere doe-ervaringen, hippe hotspots en restaurants met een twist. Met deze gids in handen is de kans op verveling nihil!